

Vertel eens, mama

Malika Aziz

Mijn moeder van 78 vertelde me hoe zij in België is aangekomen in 1965

"In 1962 waren er regionale verkiezingen in Oujda in Marokko. Mijn man stelde zich kandidaat en haalde het hoogste aantal stemmen. Vanaf dat moment had hij veel werk en veel dossiers die hij moest behandelen en dat kostte veel tijd. Hij kwam steeds later thuis. Op een bepaald moment bleef hij zelfs een paar dagen weg van huis. Ik ben nog nooit in mijn leven zo bang geweest en ik stelde me het ergste voor.

In 1963 kwamen er mensen van het arbeidsbureau naar onze wijk om mensen te zoeken die naar Europa wilden emigreren, met name naar België. Het Platte Land had nood aan mensen voor de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog.

In 1962 veranderde een alarmerende constatering over de veroudering van de Waalse bevolking het uitgangspunt. Het conjuncturele tewerkstellingsbeleid van buitenlandse werknemers moest wijken voor een immigratiebeleid. De werknemers moesten worden verenigd met hun gezin en men hoopte de economie en het geboortecijfer in België op die manier een boost te geven.

Ik greep de kans en moedigde mijn man aan om zich kandidaat te stellen voor de medische selectie. Ze vroegen grote, sterke mannen, in goede gezondheid en zonder zichtbare ziekten. Hij antwoordde me niet, hij was in gepeins verzonken.

Tot mijn grote verrassing kwam hij op een dag binnen met zijn paspoort in zijn hand en zei: "Ik vertrek met mijn eigen middelen met mijn broer. Ik ga over een week weg uit Marokko. Dat wil je toch, liefste! Het zal wel zwaar zijn voor jullie en voor mij ..." En daarna geen nieuws meer ... Ik was

ongelofelijk ongerust!

Maar oef, na een paar maanden kwam er eindelijk een brief van hem waarin hij vertelde dat het heel goed ging en dat hij werk had gevonden in België. Het enige minpunt was de kou. Er lag zelfs een wit sneeuwtoppijt, een complete verschrikking, ook al was het mooi om te zien.

Ik bleef alleen achter, met maar één salaris voor alle behoeften van mijn gezin, dat ik verdiende dankzij mijn naaiwerk. Ik werkte dag en nacht om mijn klanten tevreden te stellen. Soms viel ik zelfs in slaap achter mijn naaimachine. Ik leerde mijn dochters naaien en parelversieringen maken met de hand. Ik kreeg veel hulp van hen bij mijn werk.

Na een jaar kwam mijn man naar Marokko voor maar één vakantiemaand. Toen hij weer naar België vertrok, was het verdriet ondraaglijk. Om te vermijden dat deze pijnlijke situatie zich in de toekomst opnieuw zou voordoen, vroeg ik hem om een aanvraag in te dienen voor een gezinshereniging, zodat wij bij hem in België konden wonen. Ik praatte met mijn kinderen over België als een bijzonder land.

- "Papa, we willen met jou mee."

- "Nee, het is daar te koud voor jullie!"

Een van mijn zoons was ziek en in Marokko waren er niet de vereiste middelen om hem te verzorgen. De dokter legde uit aan mijn man: "Je moet hem naar België brengen, daar krijgt hij de zorg die hij nodig heeft."

In 1965 begon mijn man foto's te maken voor de paspoorten van de familie. Ik stelde me af en toe voor hoe ik in het onderwijs zou gaan, ik zou een school oprichten voor mode- en kledingontwerp, met handwerk. Ik zag de opleiding voor me in de vorm

van stages.

Mijn projecten moesten eindigen in 1964. Ik zocht meisjes die mijn machine en mijn modellen konden overnemen om me hier in Oujda op te volgen wanneer ik naar België zou emigreren in 1965.

De reis in de autobus, daarna de boot en tot slot de trein duurde vier dagen. De weg was uitputtend voor de hele familie. We kwamen aan in Brussel-Zuid en we hadden meerdere taxi's nodig om ons te vervoeren naar ons appartement in Vorst, vlakbij het Dudenpark.

"Oh! Wat een groot appartement!"

Het lag op de tweede verdieping en had drie slaapkamers, een woonkamer, een eetkamer en een keuken. Zodra we waren ingeschreven in de gemeente, kwam er een sociaal assistent langs om vast te stellen waar wij wonen en ook om de kinderen te zien."

Malika Aziz

Traduction du français : Charlotte Zwemmer

 voix de la rue

L'Hiver 69

Les ASBL sont en compétition. Par exemple, l'Opération Thermos et la Samaritaine pour le service de nourriture, un jour c'est bon, un jour non. Je suis passé à l'Opération Thermos hier, beaucoup de monde pour les repas, mais la population qui va manger n'est pas très propre. Ils ne savent manger que comme des cochons !

Puis je suis parti me mettre au chaud quelque part. J'ai discuté avec Fabrice qui n'a pas de logement, il a des problèmes de sommeil et il reste souvent aux urgences comme moi. Il m'a proposé des chips, même une bière. Il m'a aussi donné du tabac. On a papoté et ri pour tuer le temps, pour que la nuit passe plus vite. À l'hôpital, on est en sécurité car nos rues ne sont pas trop sécurisées la nuit. C'est l'endroit le plus sécurisant qu'on a trouvé. Il y a des personnes qui sont là aussi parce que c'est calme et que le personnel est vraiment gentil avec les personnes qui se trouvent sur les lieux. Il y a aussi ce monsieur à qui je demande du tabac pour fumer une cigarette. C'est un endroit où il fait bon vivre.

Au petit matin, tout le monde part de son côté pour commencer la journée, jusqu'au soir où l'on se retrouve.

Pour le moment, chez DoucheFLUX, avec une petite équipe bien sympathique, je dessine et participe à la réalisation d'un calendrier, dans une bonne ambiance. C'est mieux que de rester à la rue ou de fréquenter des crapules. Garder un esprit positif et que l'ambiance reste bonne !

Christophe Hausse